

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **X.** zastoupena Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 24. 10. 2018, č. j. 52 Az 2/2018 - 116,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 24. 10. 2018, č. j. 52 Az 2/2018 - 116, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2018, č. j. OAM-983/ZA-ZA02-ZA16-2015, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi, **se nepřiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování v řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 2. 2018, č. j. OAM-983/ZA-ZA02-ZA16-2015, žalovaný rozhodl, že se žalobkyni neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, který ji zamítl rozsudkem ze dne 24. 10. 2018, č. j. 52 Az 2/2018 - 116.

[3] Krajský soud rozhodnutí žalovaného označil za přezkoumatelné, přesvědčivé a vydané na základě dostačujících objektivních podkladů. Dodal, že každá žádost o mezinárodní ochranu se posuzuje striktně individuálně a žalobkyně nedoložila žádné podklady, z nichž by bylo možné usuzovat, že byla v zemi původu z důvodu příslušnosti ke konkrétní náboženské skupině pronásledována. Ve věci ani nevyplynuly žádné relevantní skutečnosti, které by svědčily o tom, že je přiměřeně pravděpodobné, že by žalobkyně mohla být pronásledována v budoucnu. Zároveň podle krajského soudu nebylo prokázáno, že by jí hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy odůvodňující poskytnutí doplňkové ochrany.

III.

[4] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[5] Kasační stížnost považuje za přijatelnou, neboť žalovaný i krajský soud nerespektovali ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu ohledně posouzení věrohodnosti výpovědi stěžovatelky, nesprávně aplikovali test přiměřené pravděpodobnosti a nezohlednili zásadu „*v pochybnostech ve prospěch žadatele*“. Tato pochybení vedla k nesprávnému posouzení žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu a mají dopad do jejího hmotněprávního postavení.

[6] Stěžovatelka v prvé řadě považuje napadený rozsudek za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Vytýká krajskému soudu, že nereagoval na některé její věcné argumenty obsažené v žalobě a replice a nekriticky přejal veškerou argumentaci žalovaného, ačkoliv ta se ve velké míře pohybovala v rovině nepodložených domněnek a spekulací.

[7] Stěžovatelka dále uvedla, že v rámci soudního řízení navrhovala k provedení několik důkazů, mj. i článek Amnesty International ze dne 7. 3. 2018, který vypovídal o tom, že neúspěšným čínským žadatelům o mezinárodní ochranu může po návratu do vlasti hrozit špatné zacházení, nebo rozhodnutí o udělení azylu jednoho z čínských křesťanů, který žádal o mezinárodní ochranu zhruba ve stejné době jako stěžovatelka, a rovněž prezentoval obavy z náboženské perzekuce. Krajský soud však tyto důkazní návrhy odmítl provést. Krajský soud podle stěžovatelky postupoval v rozporu s čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, jelikož se omezil pouze na přezkum rozhodnutí žalovaného, aniž připustil důkazy navrhované stěžovatelkou, na základě kterých by mohl sám posoudit její případ i po skutkové stránce. Podle odst. 3 tohoto článku je stanovena povinnost členských států EU zavést opravný prostředek,

který bude obsahovat úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU. Tímto postupem krajský soud zasáhl do práva stěžovatelky na spravedlivý proces a účinný prostředek nápravy.

[8] Stěžovatelka poukázala na svou příslušnost k církvi Křičících. Tato církev se nachází na seznamu zakázaných církví a příslušníci této církve mohou být v Číně pronásledováni. Krajský soud se dostatečně nevypořádal s tím, zda nemůže pro udělení mezinárodní ochrany postačovat již samotná skutečnost, že stěžovatelka je příslušnicí zakázané církve. K tomu poukázala na čl. 300 čínského trestního zákoníku, podle kterého hrozí za členství v zakázané církvi trest odnětí svobody na 3 až 7 let. Toto ustanovení je podle dostupných informací v praxi aplikováno. Stěžovatelka sice nebyla v zemi původu zatčena, zadržena nebo trestně stíhána, ale žalovaný se měl zabývat otázkou, zda jí nehrozí skutečné nebezpečí pronásledování či vážné újmy v důsledku výkonu svobody náboženského vyznání, konkrétně účasti na náboženských setkáních, která je sama o sobě trestná. Stěžovatelka nesouhlasila s krajským soudem a žalovaným v tom, že by tyto skutečnosti samy o sobě nestačily k přiznání mezinárodní ochrany.

[9] Krajský soud i žalovaný se podle stěžovatelky nedostatečně a nesprávně vypořádali s otázkou věrohodnosti tvrzení stěžovatelky ohledně důvodu jejího vycestování z vlasti a podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud a taktéž žalovaný ve svých rozhodnutích v této souvislosti poukázali na to, že stěžovatelka uvedla nepravdivé informace při podání žádosti o vízum, přičemž následně o této skutečnosti neinformovala správní orgány při první možné příležitosti. Stěžovatelka tuto skutečnost nepopřela, ale uvedla, že je přesvědčena o nemožnosti dovodit z tohoto jejího jednání nevěrohodnost, neboť okolnosti vyřízení víza nejsou v případě stěžovatelky relevantní ve vztahu k posouzení důvodnosti její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. K tomu poukázala na zprávu veřejného ochránce práv ze dne 31. 10. 2018, č. j. KVOP-46235/2018 (dále jen „zpráva VOP“). Podle této zprávy může být předložení nepravých dokumentů při vyřizování víza relevantní ve vztahu k posouzení věrohodnosti kupříkladu v případě, kdy je sporná samotná totožnost žadatele o mezinárodní ochranu, nebo kdy těmito dokumenty hodlá prokázat odůvodněnost svých obav z pronásledování či vážné újmy. Stěžovatelka však předložila nepravé dokumenty pouze za účelem zvýšení šance na získání víza. Stěžovatelka nadto sama přesně identifikovala veškeré nepravdivé informace, které při žádosti o vízum uvedla. Stěžovatelka dále nesouhlasila ani s výtkou, podle které měla možnost požádat o mezinárodní ochranu ihned po svém příletu na Letiště Václava Havla. Přijímací středisko v prostorách tohoto letiště je primárně určeno pro žadatele o mezinárodní ochranu, kteří na území České republiky přicestují bez platného cestovního dokladu či pobytového oprávnění. V případě žadatelů s platným vízem a cestovním pasem je zařízením příslušným k přijetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany přijímací středisko v Zastávce u Brna. Stěžovatelka je rovněž přesvědčena, že pouze ze skutečnosti, že odmítla žalovanému sdělit jména spoluvěřících, kteří jsou stále v Číně, nelze dovozovat její celkovou nevěrohodnost.

[10] Stěžovatelka nesouhlasila ani s posouzením otázky vnitřního přesídlení. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nezhodnotil reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost řešení problémů stěžovatelky prostřednictvím vnitřního

přesídlení. Neuvedl ani konkrétní oblast, kam by se stěžovatelka podle něj měla přesídlit. Krajský soud tyto nepřezkoumatelné závěry žalovaného bez dalšího aproboval a s námitkami stěžovatelky se nevypořádal.

[11] Stěžovatelka dále namítla, že krajský soud i žalovaný připisovali velký význam tomu, že ze země bez problémů vycestovala na základě pravého cestovního pasu přes pekingské letiště. Stěžovatelka si pas pořídila již v říjnu 2014, zatímco její problémy s policií začaly až v červenci 2015. Žalovaný si neobstaral prakticky žádné zprávy týkající se možnosti pořizování cestovních dokladů, kontrol na letištích a fungování databází hledaných osob. Přes stejné letiště jako stěžovatelka vycestovali i ti žadatelé o mezinárodní ochranu, kterým byl azyl udělen. Nepřiléhavý je odkaz krajského soudu i žalovaného na rozhodnutí ESLP ve věci *Y. L. proti Švýcarsku*, neboť v dané věci byla dotyčná stěžovatelka shledána celkově nevěrohodnou, a to i ve vztahu k tvrzené příslušnosti k církvi. Stěžovatelka navíc netvrdila, že byla zařazena do databáze hledaných osob, tzv. *Golden Shield*, a z toho důvodu měla problém s vycestováním.

[12] Stěžovatelka dále namítla, že argumentace žalovaného ohledně údajného organizovaného příchodu skupiny čínských křesťanů do České republiky je založená pouze na ničím nepodložených domněnkách a nemá oporu ve správním spisu. Navíc není zřejmé, jaký měla vliv na zamítavý výrok rozhodnutí žalovaného, pokud v případě jiných členů této údajně organizované skupiny žalovaný přistoupil k udělení azylu.

[13] Stěžovatelka závěrem namítla, že se kromě obav z pronásledování z důvodu jejího náboženského přesvědčení obává také případného postihu za podání žádosti o azyl v zahraničí. Poukázala na to, že případ čínských křesťanů byl medializován v českých i zahraničních médiích, přičemž ona sama vycestovala ze země na krátkodobé vízum a před skončením jeho platnosti se do Číny nevrátila. Čínské orgány by ji tak mohly identifikovat jako jednu z této skupiny žadatelů o mezinárodní ochranu. Závěry žalovaného i krajského soudu o tom, že stěžovatelce nemůže hrozit žádné nebezpečí v souvislosti s podáním žádosti o azyl v zahraničí, nemají oporu ve správním spisu. Není pravda, že neexistují zprávy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o mezinárodní ochranu, kteří se vracejí do Číny. Žalovaný si však žádné takové informace neobstaral a krajský soud odmítl jako důkaz provést zprávy, které stěžovatelka navrhovala.

[14] Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[15] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podaná kasační stížnost svým významem nepřesahuje zájmy stěžovatelky a nepřináší ani žádnou novou právní otázku, kterou by Nejvyšší správní soud doposud neřešil, či potřebu se od dosavadního řešení takovéto otázky odchýlit. Dále se domáhal toho, aby Nejvyšší správní soud nijak nepřihlížel k obsahu zprávy VOP, neboť jde pouze o zprávu o výsledcích šetření a konečná zpráva bude vyhotovena teprve po vyjádření ministra vnitra. Navíc je zpráva jednostranná,

neboť veřejná ochránkyně práv zahájila šetření z podnětu skupiny čínských křesťanů. Veřejná ochránkyně práv nadto nesmí podle platných předpisů nijak zasahovat do rozhodovací činnosti soudů. K námitce, že krajský soud neprovedl navržené důkazy, žalovaný uvedl, že krajský soud přezkoumatelným způsobem vyložil, zejména v bodě 31 napadeného rozsudku, proč jejich provedení považoval za nadbytečné. K námitce, že v případě stěžovatelky může pro udělení mezinárodní ochrany postačovat již samotná skutečnost její příslušnosti k církvi Křičících, žalovaný odkázal zprávu Ministerstva vnitra Velké Británie z března 2016 s názvem Čína: Křesťané, ze které vyplývá, že pouhá příslušnost k takové církvi není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Obdobné závěry učinil i ESLP v odůvodnění rozsudku ze dne 19. 10. 2017 ve věci Y. L. proti Švýcarsku, stížnost č. 53110/16, např. bod 24. Ohledně námitky stran věrohodnosti tvrzení stěžovatelky v kontextu způsobu vyřízení víza žalovaný uvedl, že skutečně na způsobu vyřízení víza posuzovaný případ nestojí. Zdůraznil však, že hodnocení věrohodnosti mimo jiné stojí na tom, že stěžovatelka správnímu orgánu sama pravdu nesdělila a učinila tak až poté, co byla správním orgánem konfrontována s kopií své žádosti o udělení víza obsahující řadu informací rozdílných od těch, které poskytla správnímu orgánu v řízení o mezinárodní ochraně. Tento způsob jednání stěžovatelky tedy zavdává pochybnost o její věrohodnosti, nikoliv způsob, jakým si vízum vyřídila. K námitce stran nesprávného posouzení možnosti využití vnitřního přesídlení a obav z návratu do země původu, zejména pak v souvislosti s medializací případu čínských žadatelů, žalovaný uvedl, že krajský soud se s těmito otázkami přezkoumatelně vypořádal především v bodech 28 a 29 napadeného rozsudku, na které žalovaný v podrobnostech odkázal. K námitce, kdy stěžovatelka citovala z vyjádření Ministerstva zahraničních věcí ze dne 17. 6. 2015, č. j. 98863/2015-LPTP, žalovaný uvedl, že stěžovatelka není příslušníkem Falun Gong. Dále upozornil na to, že stěžovatelka vybírá z této zprávy pouze cílené pasáže, když v úvodním odstavci je výslovně uvedeno, že tyto závěry jsou pouze v hypotetické rovině a nejsou podloženy žádným konkrétním případem. Žalovaný má tedy za to, že odůvodnění napadeného rozsudku v logickém sledu a srozumitelně reaguje na žalobní body. Rozsudek krajského soudu považuje za věcně i právně správný, zákonný a přezkoumatelný, netrpící vadami vytýkanými v kasační stížnosti. S ohledem na uvedené důvody žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s., případně zamítl jako nedůvodnou.

V.

[16] Protože se jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve tím, zda podaná kasační stížnost významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního zdejší soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu

shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[17] Kasační stížnost tedy může být přijatelná mimo jiné v případě zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tak tomu je i v právě projednávané věci, neboť, jak bude rozebráno níže, posouzení nedůvěryhodnosti stěžovatelky a odůvodněnosti jejího strachu z pronásledování z důvodu náboženství bylo takovými zásadními pochybeními stiženo.

[18] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[19] Kasační stížnost je důvodná.

[20] Nejvyšší správní soud se předně vyjadřuje k návrhu žalovaného, aby nepřihlížel ke zprávě VOP. Obecně se lze ztotožnit s jeho východiskem, že podle § 1 odst. 9 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, se působnost ochránce nevztahuje mimo jiné na soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů. Žalovaný má tedy pravdu, že veřejný ochránce práv nemůže ve vztahu k rozhodovací činnosti soudů uplatňovat svou působnost. To však nic nemění na tom, že Nejvyšší správní soud může zprávy a stanoviska veřejného ochránce práv zohlednit, což činí zcela běžně (viz například rozsudky zdejšího soudu ze dne 23. 1. 2008, č. j. 2 Afs 107/2007 – 168, publ. pod č. 1545/2008 Sb. NSS, ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015 – 14, publ. pod č. 3371/2016 Sb. NSS, a další). Nejvyšší správní soud ovšem není závěry těchto zpráv nikterak vázán, stejně jako není vázán např. závěry zpráv Ministerstva vnitra Velké Británie, které jsou součástí správního spisu.

[21] Nejvyšší správní soud připomíná, že právně i skutkově obdobnou věcí se nedávno zabýval v rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, publ. pod č. 3924/2019 Sb. NSS, jež se taktéž týkal příslušníka zakázané křesťanské církve v Číně, jemuž nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany a jehož žaloba proti zamítavému rozhodnutí byla následně zamítnuta Krajským soudem v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích. V uvedeném rozsudku se zdejší soud komplexně vyjádřil k hodnocení situace čínských křesťanů žádajících v České republice o mezinárodní ochranu. Proto Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku předkládá vyhodnocení jednotlivých kasačních námitek úspornějším způsobem. Pro podrobný rozbor následujících závěrů odkazuje na citovaný rozsudek 9. senátu. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že z citovaného rozsudku 9. senátu vycházel rovněž v dalších právně a skutkově obdobných věcech, a to v rozsudcích ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 125/2019 – 61, ze dne 19. 9. 2019, č. j. 2 Azs 401/2018 – 64, ze dne 22. 10. 2019, č. j. 10 Azs 41/2019 – 82, ze dne 14. 11. 2019, č. j. 8 Azs 384/2018 – 63, a ze dne 28. 11. 2019, č. j. 3 Azs 55/2019 – 56.

[22] Co se týče námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, na kterou je třeba se ze systematického hlediska zaměřit nejdříve, tu neshledal zdejší soud důvodnou. Z napadeného rozsudku je zřejmé, jakými úvahami se krajský soud řídil a jak vypořádal jednotlivé žalobní námitky. Napadený rozsudek je podrobně odůvodněn a předkládá

ucelený soubor argumentů, na které ostatně stěžovatelka obsáhle reaguje ve své kasační stížnosti. Z ustálené judikatury dále plyne, že soud není povinen vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 2015, č. j. 2 As 44/2013 – 125). Takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, dostupném na http://nalus.usoud.cz: „*Není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná*.“ Jak je již výše uvedeno, právě ucelený argumentační systém napadený rozsudek obsahuje.

[23] Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud neprovedl jí navrhované důkazy, ač je měl provést. Lze souhlasit s krajským soudem, že nebylo nutné provádět důkaz internetovým článkem Amnesty International ze dne 7. 3. 2018. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek ze dne 22. 3. 2016, č. j. 9 Azs 27/2016 - 37, kde Nejvyšší správní soud v bodu 36 konstatoval, „*že závažné důvody domnívat se, že ve členském státě dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení, mohou být založeny pouze na důkazních prostředcích určité kvality. Novinové články ji nenaplňují. Krajský soud tedy nepochybil, když je považoval za irelevantní a navržené důkazy neprovedl*“.

[24] Nelze se ovšem ztotožnit se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s důkazními návrhy požadujícími provedení důkazů v podobě označených rozhodnutí žalovaného, jimiž žadatelům ze skupiny tzv. čínských křesťanů vyhověl. Krajský soud je odmítl s tím, že azylový příběh žadatelů z Číny, kterým byl azyl podle těchto rozhodnutí udělen, byl zcela odlišný než v případě stěžovatelky, takže navrhované důkazy pro daný případ neměly žádnou vypovídací hodnotu. Stěžovatelka ovšem již v řízení před krajským soudem upozorňovala na praxi, že zamítavá i vyhovující rozhodnutí žalovaného jsou přijímána na shodné právní i skutkové bázi a že dokonce i odůvodnění obou typů rozhodnutí jsou podobná. Nejvyšší správní soud připomíná, že jednou ze základních povinností správního orgánu vyjádřenou v § 2 odst. 4 správního řádu je dbát toho, *aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly*. Zdali se žalovaný dopustil nepřípustné svévole, mohl krajský soud posoudit právě z pozitivních rozhodnutí žalovaného, která byla navrhována k důkazu. Tyto důkazy tedy byly potřebné pro komplexní posouzení příslušného žalobního bodu týkajícího se svévolných rozdílů v rozhodování žalovaného a krajský soud je neměl odmítnout pouze s poukazem na individuálnost posuzování každé žádosti o mezinárodní ochranu.

[25] Svým odmítnutím provést tyto důkazy se tak krajský soud dopustil jiné vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť porušil povinnost přesvědčivě odůvodnit, proč se je rozhodl neprovést. Tato povinnost byla rozebrána např. v nálezu ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 87/99: „[*Z*]*ákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu), vyplývajícím z Listiny (čl. 36 odst. 1) nutno rozumět tak, že ve spojení s obecným procesním předpisem v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi možnost vyjádřit se nejen k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny) a k věci samé, ale také označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za*

potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také - pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl (§ 157 odst. 2 o. s. ř.); jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží tak svoje rozhodnutí nejen vadami, spočívajícími v porušení obecných procesních principů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami, vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny.“ (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 125/2019 - 61).

[26] Stěžovatelka dále namítala, že u ní byl dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Ve správním řízení uvedla, že se důvodně obávala zatčení a potrestání v souvislosti se svým členstvím v zakázané církvi. Popsala incident z července 2015, kdy se šla zúčastnit dopoledního církevního shromáždění. Když se blížila k místu konání shromáždění, uviděla tam stojící policejní auta. Věděla, že je zle a že musí jít pryč. Cestou telefonovala manželovi, aby schoval náboženské knihy, které měla doma. Stěžovatelka nešla domů, ale ke své sestřenici. Když se jí manžel do večera neozval, její sestřenice zjistila, že byl zadržen policií. Další dva dny strávila u sestřenice. Třetí den sestřenice zjistila, že manžel stěžovatelky byl již propuštěn. Stěžovatelka jej poté v noci nad ránem navštívila, manžel byl zbitý a sdělil jí, že policie jejich náboženskou skupinu už dva měsíce sleduje a že stěžovatelku podezírá z toho, že je v této církvi odpovědnou osobou. Stěžovatelka ze strachu ze zatčení žila v úkrytu nejprve krátce u sestřenice a poté až do svého odjezdu z Číny v bytě, který jí pronajímali spoluvěřící. Zadržena však policií nikdy nebyla.

[27] Byť tedy stěžovatelka nebyla podle svých tvrzení přímo postižena jednáním příslušných státních orgánů v zemi původu, byl v nyní posuzované věci správní orgán povinen posoudit, zda jednotlivé události dosahují intenzity pronásledování požadované § 2 odst. 4 zákona o azylu, respektive čl. 9 odst. 1 směrnice Rady 2004/83/ES, tzv. kvalifikační směrnice. Rovněž měl posoudit, zda souhrn těchto událostí není *pronásledováním na kumulativním základě* (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98). Je však nutno stále brát na zřetel, jak Nejvyšší správní soud zdůraznil v nedávném rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, že: *„Posuzování odůvodněných obav z pronásledování má prospektivní povahu, takže není zcela nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti již konkrétní akt pronásledování utrpěl“*. V rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany se tedy zkoumá rovněž možnost budoucího pronásledování, a to optikou standardu přiměřené pravděpodobnosti – rovněž ve vazbě na jednotlivé události uvedené žadatelem.

[28] Stěžovatelka však rovněž namítala, že ke shledání odůvodněného strachu z pronásledování není nutné, aby byla již ona sama v minulosti vystavena konkrétním aktům pronásledování; dostačuje, pokud by bylo prokázáno, že jí pronásledování hrozilo z důvodu členství v církvi Křičících. S tímto východiskem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[29] Nejvyšší správní soud v podrobnostech k odůvodnění této otázky odkazuje na nedávné rozsudky zdejšího soudu (č. j. 9 Azs 39/2019 - 77 a č. j. 2 Azs 401/2018 - 64). Toto odůvodnění lze plně vztáhnout také na nyní projednávanou věc, neboť i zde postupoval

žalovaný obdobným způsobem a také okolnosti věci byly v nyní projednávané věci obdobné. Žalovaný se ani v nyní projednávané věci nevypořádal s otázkou, zda sama příslušnost k církvi Křičících nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování. Žalovaný mohl konstatovat, že tomu tak není, nebo mohl dospět k závěru, že stěžovatelka je nedůvěryhodná v samotné otázce své příslušnosti k této církvi. Nechal ji však otevřenou, neboť na str. 19 napadeného rozhodnutí konstatoval, že „*nelze zcela vyloučit, že výše jmenovaná je příslušníkem církve Křičících, neboť její výpovědi stran uvedené církve alespoň v základních obrysech odpovídají informacím, které by řadová příslušnice církve i s ohledem na její vzdělání, věk a sociální původ mohla mít.*“ Za této situace se však žalovaný nemohl zastavit u názoru, že samotná stěžovatelka nebyla v minulosti vystavena aktům, které by bylo možno kvalifikovat jako pronásledování, ale měl se podrobně zabývat otázkou, zda jí takové ústrky nehrozí právě z důvodu samotného jejího členství v církvi Křičících.

[30] Nejvyšší správní soud v bodě 41 rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 - 77 uzavřel, že „*se žalovaný měl nejprve jednoznačně vyjádřit k otázce, zda stěžovatele pokládá za příslušníka Církve Boha všemohoucího. Poté se neměl zastavit ve svých úvahách pouze na jednoduchém závěru, že stěžovatel sám v minulosti nebyl vystaven konkrétnímu aktu pronásledování, nýbrž měl zvážit i možnost, zda již z důvodu svého členství v této církvi nebylo ‚přiměřeně pravděpodobné', že takovému pronásledování vystaven bude. Samotná skutečnost, že by se takovému pronásledování mohl člen této církve vyhnout tím, že se mu pomocí tajných obřadů podaří příslušnost k církvi utajit před státními orgány země původu, pak pohledem judikatury SD EU nedostačuje k závěru, že oprávněný strach z pronásledování neměl.*“

[31] Stěžovatelka dále uváděla, že krajský soud i žalovaný nesprávně posoudili její možnost vnitřního přesídlení v rámci Číny. Žalovaný v napadeném rozhodnutí na str. 21 uvedl, že „*žadatelka rozhodně mohla k řešení své situace s policií využít možnosti přesídlit se do jiné oblasti či provincie v rámci Číny. Tento závěr správního orgánu podporuje zejména výše zmíněná skutečnost, že veškeré pátrání policie po jmenované se dle jejích tvrzení vztahovalo pouze na území jednoho města X.*“.

[32] Nejvyšší správní soud uvedenou úvahu považuje za zkratkovitou, jak uvedl v již citovaném rozsudku 9 Azs 39/2019 - 77. V rámci něj rovněž uvedl, že: „*Svou výše citovanou úvahou, byť velmi nekonkrétní, o možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele, jako by žalovaný implicitně přijal výchozí předpoklad aplikace § 2 odst. 7 zákona o azylu, tedy že ‚se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má'. To je však v rozporu s celým zbytkem odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný vycházel z toho, že stěžovatel žádné obavy z pronásledování nebo vážné újmy v místě svého bydliště neměl. V citované pasáži naopak implicitně připouští, že takové obavy měl, ale mohl se jim vyhnout právě vnitřním přesídlením. Tento logický rozpor žalovaný nijak nevysvětlil. Nijak nevysvětlil ani to, ve kterých provinciích by hrozba trestního stíhání byla menší než ve stěžovatelově domovské provincii, a z čeho dovodil, že by tato hrozba byla v různých provinciích různá (...).*“ Uvedené je beze zbytku možné aplikovat i na právě projednávaný případ.

[33] Další kasační námitka se zaobírala věrohodností stěžovatelky. Žalovaný i krajský soud dovozovali její nevěrohodnost z toho, že v žádosti o turistické vízum do České republiky uvedla nepravdivé informace a předložila padělané, resp. nepravdivé dokumenty,

a to nejprve vůči českému zastupitelskému úřadu v Pekingu a poté též na území České republiky vůči cizinecké policii na Letišti Václava Havla. O nepravdivých skutečnostech informovala až poté, co byla ze strany správního orgánu konfrontována s kopií žádosti o udělení víza obsahující informace rozdílné od těch, které poskytla správnímu orgánu v řízení o mezinárodní ochraně. Podle žalovaného takový postoj „*značně snižuje její věrohodnost i ve vztahu k jejím dalším tvrzením stran skutečných důvodů odchodu z vlasti, příchodu do ČR a požádání zde o mezinárodní ochranu*." Takovou úvahu je třeba odmítnout již s odkazem na body 44 a 45 rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, kde bylo uvedeno: „*Nevěrohodnost stěžovatele by bylo možno založit na otázce jeho deklarované příslušnosti k církvi či na okolnostech údajných incidentů, které údajně vedly k jeho odchodu ze země původu (...). Z ničeho však neplyne, že by jej bylo možno označit za nevěrohodného pouze na základě uvádění nepravdivých skutečností v souvislosti se snahou vycestovat ze země původu. Takový závěr by bylo možno postavit leda na značně zkratkovité úvaze, že kdo lže jednou, lže vždycky. Taková úvaha však zcela odhlíží od kontextu prvého uvádění nepravdivých údajů. Stěžovateli je totiž možno přitakat, že je pochopitelné, pokud v žádosti o vízum neuváděl takové údaje, které by vedly k jejímu zamítnutí, a tedy k nevycestování ze země původu. Je i pochopitelné, že stejně postupoval, dokud nebyl fakticky i právně na území ČR. Jeho nevěrohodnost tedy nelze založit ani jen na tom, že nepravdivé údaje obsažené v žádosti o turistické vízum zopakoval i při příletu do Prahy. Jeho nevěrohodnost by bylo možno založit teprve na tom, pokud by si navzájem odporovala jeho vyjádření v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebo by byla v rozporu se skutečnostmi o zemi původu zjištěnými v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany.*"

[34] Stěžovatelka rovněž namítala, že jí nemůže být přičítáno k tíži, že o mezinárodní ochranu požádala až v Zastávce u Brna, nikoliv okamžitě na letišti po svém příletu. Jedná se přitom o další skutečnost, kterou jak krajský soud, tak žalovaný, odůvodňují nevěrohodnost stěžovatelky. To je ovšem v rozporu se závěry uvedenými v bodě 46 odůvodnění rozhodnutí č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, v němž zdejší soud uvedl, že nelze nevěrohodnost žadatele „*založit na tom, že mu trvalo několik dní, než docestoval z Prahy do zařízení žalovaného v Zastávce u Brna. Časová prodleva mezi vstupem na území ČR a podáním žádosti o azyl může být jistě indicií pro zjištění, zda cizinec ve skutečnosti nepřicestoval z azylově irelevantních důvodů a o mezinárodní ochranu nepožádal až v situaci, kdy v ní vidí poslední možnost pro legalizaci svého pobytu. Plyne to např. z právní věty rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81: ‚Přestože stěžovatel zřejmě byl v zemi původu pronásledován z azylově relevantních důvodů, nemohl mu být azyl udělen za situace, kdy o azyl požádal až po čtyřech letech nelegálního pobytu v České republice, nadto z důvodů odlišných, které jej z ochrany formou azylu diskvalifikovaly (zde hrozícího správního vyhoštění). O azyl je totiž nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového.' I z citované právní věty je však zjevné, že vliv na důvodnost žádosti o mezinárodní ochranu zde měla prodleva v řádu let (ostatně ani taková prodleva sama o sobě udělení mezinárodní ochrany nevylučuje), zatímco v nyní posuzovaném případě uplynulo mezi stěžovatelovým příletem do ČR a podáním žádosti o mezinárodní ochranu pouze šest dnů, což nelze hodnotit jako nepřiměřené prodlení.*" V projednávané věci stěžovatelka učinila prohlášení o mezinárodní ochraně dne 10. 11. 2015 (formální žádost podala dne 16. 11. 2015), přičemž do České republiky přicestovala dne 4. 11. 2019. Jednalo se tedy o prodlevu v délce šesti dnů, což v souladu s uvedenou judikaturou není možné

hodnotit jako nepřiměřeně dlouhé prodlení. Není tak možné z uvedené skutečnosti dovozovat nevěrohodnost stěžovatelky.

[35] Žalovaný rovněž ve svém rozhodnutí zdůrazňuje podezřelou bezproblémovost stěžovatelčina vycestování ze země původu, organizovanost příjezdu skupiny čínských křesťanů do České republiky i jejich přesunu do Zastávky u Brna, kde o mezinárodní ochranu požádali. Konkrétně na straně 16 svého rozhodnutí uvedl, že „*správní orgán (...) nemá pochybnosti, že příjezd žadatelky i ostatních jejích údajných souvěrců byl zcela jistě pečlivě organizovaným ze strany třetích osob. (...) V případě žadatelky i ostatních jejích údajných souvěrců (...) je dle správního orgánu naprosto vyloučeno, aby bez vnější pomoci přicestovali do ČR a dokonce až do Zastávky u Brna*."

[36] Nejvyšší správní soud ve shodě s rozsudkem č. j. 9 Azs 39/2019 – 77 připomíná, že odůvodnění správního rozhodnutí musí být založeno na racionálních důvodech, nikoli na náznacích a čtení mezi řádky, neboť takové rozhodnutí je pak nutně nepřezkoumatelné. Pokud má žalovaný například informace, že by stěžovatelka mohla představovat bezpečnostní riziko, což by pochopitelně mělo skutečný vliv na její celkovou věrohodnost, je nezbytné, aby tyto informace do rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany promítl způsobem, který neohrozí bezpečnostní zájmy České republiky a zároveň umožní soudní přezkum jeho rozhodnutí (k vyvažování těchto zájmů viz zejména rozsudek zdejšího soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 As 5/2008 – 63, publ. pod č. 1951/2009 Sb. NSS). Pokud se tak nestane a odůvodnění zůstane v pasážích vyjadřujících se k údajné organizovanosti a podezřelé bezproblémovosti odchodu stěžovatelky ze země původu v nynější podobě, je třeba jí přisvědčit, že jde pouze o ničím nepodložené domněnky nemající oporu ve správním spisu. Jediné, co má oporu ve spisovém materiálu, je totiž fakt bezproblémového vycestování ze země původu, který ale sám o sobě nezpůsobuje nevěrohodnost žádosti o mezinárodní ochranu. Například v rozsudku ze dne 8. 4. 2010, č. j. 1 Azs 7/2010 – 114, tento soud konstatoval, že „*založit závěr o nevěrohodnosti celé výpovědi (...) čistě na pochybnostech o okolnostech vycestování ze země nelze. K tomu by bylo nutno identifikovat zásadnější nesrovnalosti ve stěžovatelově výpovědi, případně rozpory mezi jeho výpovědí a dostupnými informacemi o zemi původu atd*." Rozhodnutí žalovaného je v tomto ohledu stiženo vadou nepřezkoumatelnosti a již z toho důvodu je měl krajský soud zrušit.

[37] Ve své poslední kasační námitce stěžovatelka polemizovala s názorem žalovaného, že jí v případě návratu do Číny nehrozí žádné nebezpečí z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice, a že tudíž v jejím případě nejsou naplněny důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka spatřovala důvody pro udělení doplňkové ochrany hlavně v tom, že překročila povolenou dobu pobytu v zahraničí a že byla neúspěšnou žadatelkou o mezinárodní ochranu, což by se mohly čínské orgány dozvědět, ostatně případ celé skupiny tzv. čínských křesťanů byl široce medializován. Podle stěžovatelky není pravda, že neexistují zprávy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o azyl, kteří se vracejí do Číny.

[38] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalovaný shromáždil jakékoli podklady, které by se zabývaly postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny. Žalovaný pouze velmi prostým

způsobem vyhodnotil ze skutečnosti, že stěžovatelce byl bez problémů vydán cestovní pas a ta pak stejně bezproblémově vycestovala, že o ni čínské státní orgány nejeví žádný zájem. Podle žalovaného navíc neexistují žádné důkazy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o mezinárodní ochranu po jejich návratu do Číny. Proto vyslovil názor, že „*považuje vyjádření žadatelky za čistě účelové, protože z jím shromážděných informací rozhodně nelze dovodit, že by žadatelka byla po svém návratu do vlasti zadržena, jak tvrdí, a postižena za podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR z náboženských důvodů*“ (str. 30 rozhodnutí žalovaného). Ani ze samotného rozhodnutí, ani z obsahu správního spisu však podle kasačního soudu není patrné, co žalovaný míní oněmi „*jím shromážděnými informacemi*“, neboť zde není odkaz na žádný konkrétní podklad, který by se zabýval postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny, tím méně pak postavením žadatelů žádajících z důvodu náboženského pronásledování. Nejvyšší správní soud v bodě 54 rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, v této souvislosti uzavřel, že „*za této situace je nutno konstatovat, že závěr žalovaného není opřen o žádná skutková zjištění, je pouhým nepodloženým názorem a nemůže být aprobován*.“

[39] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud zatížil svůj rozsudek jednak vadou řízení spočívající v neprovedení navrhovaných důkazů a jednak nesprávným posouzením důsledků tvrzené příslušnosti stěžovatelky k církvi Křičících, a to především otázky *prospektivnosti* a individuálnosti posouzení odůvodněnosti jejího strachu z pronásledování z důvodu náboženství. Rozhodnutí žalovaného pak bylo stiženo jednak stejně nesprávným posouzením právních otázek výkladu § 12 písm. b) zákona o azylu, a taktéž nepřezkoumatelností plynoucí z toho, že žalovaný dospěl k závěru o nevěrohodnosti stěžovatelky pouze na základě tvrzení, která byla buď irelevantní (uvádění nepravdivých údajů v žádosti o turistické vízum či nepožádání o mezinárodní ochranu po příjezdu na letišti), nebo zůstala v úrovni náznaků a spekulací nemajících oporu ve správním spisu (organizovanost odchodu tzv. čínských křesťanů do České republiky). Dostatečně podložená není ani úvaha žalovaného o absenci hrozby vážné újmy po případném návratu stěžovatelky do země původu. I pro tyto vady měl krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušit.

[40] S poukazem na shora uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 3 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu [§ 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.].

[41] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a zároveň zrušil i rozhodnutí žalovaného, rozhodl také o náhradě nákladů řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě

nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[42] Stěžovatelka měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze spisu krajského soudu ani Nejvyššího správního soudu ovšem nevyplývá, že by stěžovatelce v řízení o kasační stížnosti či v řízení před krajským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly. Stěžovatelka neměla náklady se zaplacením soudního poplatku, neboť věci mezinárodní ochrany jsou od placení soudního poplatku osvobozeny podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Neměla ani náklady spojené s právním zastoupením, neboť v řízení před krajským soudem byla zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s. , která se nadto na jednání dne 24. 10. 2018 náhrady nákladů řízení vzdala (viz č. l. 100 spisu krajského soudu). V řízení o kasační stížnosti byl stěžovatelce advokát ustanoven podle § 35 odst. 10 s. ř. s. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), nikoli žalovaný. Stěžovatelce tak žádnou náhradu nákladů řízení před krajským soudem ani před Nejvyšším správním soudem nelze přiznat. Žalovaný pak na náhradu nákladů řízení jako neúspěšný účastník nemá právo. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[43] Ustanovený zástupce stěžovatelky neučinil ve věci žádný úkon (kasační stížnost formulovala sama stěžovatelka), tudíž nemá nárok na odměnu ve smyslu § 35 odst. 10 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. prosince 2019

Mgr. David Hipšr
předseda senátu